

Dz. U. 2021 poz. 794**USTAWA**

z dnia 30 marca 2021 r.

o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 319 i 1578 oraz z 2021 r. poz. 353) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 10:
 - a) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pokrycie – w części lub całości – kosztów zakupu wyrobów medycznych;”;
 - b) ust. 4–6 otrzymują brzmienie:

„4. Pomoc pieniężna jednorazowa może być przyznana, jeżeli:

 - 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 290% najniższej emerytury, ogłaszanej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 94 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 i 353), zwanej dalej „najniższą emeryturą”;
 - 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury;
 - 3) dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 350% najniższej emerytury, w przypadku gdy wnioskodawca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji.

5. Pomoc pieniężna okresowa może być przyznana, jeżeli:

 - 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury;
 - 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 150% najniższej emerytury.

6. Pomoc pieniężna jednorazowa jest przyznawana do wysokości 150% najniższej emerytury, przy czym pomoc przeznaczona na pokrycie kosztów zakupu wyrobów medycznych jest przyznawana do wysokości 350% najniższej emerytury, a na dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do rodzaju niepełnosprawności jest przyznawana do wysokości 450% najniższej emerytury.”;
 - c) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Pomoc pieniężna jednorazowa jest przyznawana nie częściej niż 2 razy w roku kalendarzowym.”;
- 2) w art. 10a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prawo do świadczenia wyrównawczego przysługuje osobie uprawnionej pobierającej emeryturę lub rentę inwalidzką albo rentę z tytułu niezdolności do pracy albo rentę rodzinną, zwaną dalej „rentą”, w kwocie niższej niż 2450 zł miesięcznie.”;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ustawę z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych, ustawę z dnia 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych oraz ustawę z dnia 14 sierpnia 2020 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1936–1956.

3) po art. 12 dodaje się art. 12a w brzmieniu:

„Art. 12a. 1. Osobie uprawnionej przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 5 dni roboczych w roku kalendarzowym.

2. Urlop, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje osobie uprawnionej do urlopu wypoczynkowego w wymiarze przekraczającym 26 dni roboczych lub do urlopu dodatkowego na podstawie odrębnych przepisów.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2020 r. poz. 517) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 19 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pokrycie – w części lub całości – kosztów zakupu wyrobów medycznych;”;

2) w art. 19a:

a) ust. 1–3 otrzymują brzmienie:

„1. Pomoc pieniężna jednorazowa może być przyznana, jeżeli:

- 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 290% najniższej emerytury, ogłaszanej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 94 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanej dalej „najniższą emeryturą”;
- 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury;
- 3) dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 350% najniższej emerytury, w przypadku gdy wnioskodawca pobiera rentę inwalidy wojennego lub wojskowego albo jest osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji.

2. Pomoc pieniężna okresowa może być przyznana, jeżeli:

- 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury;
- 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 150% najniższej emerytury.

3. Pomoc pieniężna jednorazowa jest przyznawana do wysokości 150% najniższej emerytury, przy czym pomoc przeznaczona na pokrycie kosztów zakupu wyrobów medycznych jest przyznawana do wysokości 350% najniższej emerytury, a na dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do rodzaju niepełnosprawności jest przyznawana do wysokości 450% najniższej emerytury.”.

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Pomoc pieniężna jednorazowa jest przyznawana nie częściej niż 2 razy w roku kalendarzowym.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1820) w art. 8 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Przepisu ust. 2a nie stosuje się do osób, którym Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych przyznał świadczenie pieniężne na podstawie ustawy z dnia 14 sierpnia 2020 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. poz. 1428 oraz z 2021 r. poz. 794).”.

Art. 4. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1426, z późn. zm.²⁾) w art. 21 w ust. 1 pkt 45a otrzymuje brzmienie:

„45a) świadczenie pieniężne przyznane na podstawie ustawy z dnia 14 sierpnia 2020 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. poz. 1428 oraz z 2021 r. poz. 794);”.

Art. 5. W ustawie z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych (Dz. U. z 2020 r. poz. 619) w art. 7a:

1) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pokrycie – w części lub całości – kosztów zakupu wyrobów medycznych;”;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 1291, 1428, 1492, 1565, 2122, 2123, 2127, 2255 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 225 i 464.

2) ust. 4–6 otrzymują brzmienie:

„4. Pomoc pieniężna jednorazowa może być przyznana, jeżeli:

- 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 290% najniższej emerytury, ogłaszanej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 94 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 i 353), zwanej dalej „najniższą emeryturą”;
- 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury;
- 3) dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 350% najniższej emerytury, w przypadku gdy wnioskodawca pobiera rentę inwalidy wojskowego albo jest osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji.

5. Pomoc pieniężna okresowa może być przyznana, jeżeli:

- 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury;
- 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 150% najniższej emerytury.

6. Pomoc pieniężna jednorazowa jest przyznawana do wysokości 150% najniższej emerytury, przy czym pomoc przeznaczona na pokrycie kosztów zakupu wyrobów medycznych jest przyznawana do wysokości 350% najniższej emerytury, a na dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do rodzaju niepełnosprawności jest przyznawana do wysokości 450% najniższej emerytury.”;

3) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Pomoc pieniężna jednorazowa jest przyznawana nie częściej niż 2 razy w roku kalendarzowym.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2019 r. poz. 1168) w art. 5a:

1) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pokrycie – w części lub całości – kosztów zakupu wyrobów medycznych;”;

2) ust. 4–6 otrzymują brzmienie:

„4. Pomoc pieniężna jednorazowa może być przyznana, jeżeli:

- 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 290% najniższej emerytury, ogłaszanej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 94 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 i 353), zwanej dalej „najniższą emeryturą”;
- 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury;
- 3) dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 350% najniższej emerytury, w przypadku gdy wnioskodawca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji.

5. Pomoc pieniężna okresowa może być przyznana, jeżeli:

- 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury;
- 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 150% najniższej emerytury.

6. Pomoc pieniężna jednorazowa jest przyznawana do wysokości 150% najniższej emerytury, przy czym pomoc przeznaczona na pokrycie kosztów zakupu wyrobów medycznych jest przyznawana do wysokości 350% najniższej emerytury, a na dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do rodzaju niepełnosprawności jest przyznawana do wysokości 450% najniższej emerytury.”;

3) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Pomoc pieniężna jednorazowa jest przyznawana nie częściej niż 2 razy w roku kalendarzowym.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 i 353) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 w ust. 2 po pkt 6a dodaje się pkt 6b w brzmieniu:

„6b) pozbawienia możliwości wykonywania swojego zawodu przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych za działania na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce;”;

- 2) w art. 117 ust. 4 i 4a otrzymują brzmienie:

„4. Okresy, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 10 i ust. 2 pkt 6a i 6b, mogą być udowodnione dokumentami lub zeznaniami świadków. Oceny tych dokumentów i zeznań dokonuje, w drodze decyzji, Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

4a. Wniosek o potwierdzenie okresów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 10 i ust. 2 pkt 6a i 6b, zawiera imię lub imiona oraz nazwisko wnioskodawcy, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców, numer PESEL, adres miejsca zamieszkania lub adres korespondencyjny, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej, o ile wnioskodawca je posiada.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369) art. 64b otrzymuje brzmienie:

„Art. 64b. 1. Członków Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 6² ust. 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, oraz działaczy opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowane z powodów politycznych, o których mowa w ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, obowiązanych do wnoszenia opłaty za swój pobyt w domu pomocy społecznej można zwolnić, na ich wniosek albo z urzędu, całkowicie albo częściowo z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej.

2. Przy podejmowaniu decyzji o całkowitym albo częściowym zwolnieniu członka Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej oraz działacza opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowanej z powodów politycznych z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej albo o odmowie zwolnienia organ bierze pod uwagę możliwości i sytuację finansową gminy.”.

Art. 9. W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz. U. z 2020 r. poz. 684) w art. 10a:

- 1) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pokrycie – w części lub całości – kosztów zakupu wyrobów medycznych;”;

- 2) ust. 4–6 otrzymują brzmienie:

„4. Pomoc pieniężna jednorazowa może być przyznana, jeżeli:

- 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 290% najniższej emerytury, ogłaszanej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 94 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanej dalej „najniższą emeryturą”;
- 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury;
- 3) dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 350% najniższej emerytury, w przypadku gdy wnioskodawca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji.

5. Pomoc pieniężna okresowa może być przyznana, jeżeli:

- 1) dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% najniższej emerytury;
- 2) dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 150% najniższej emerytury.

6. Pomoc pieniężna jednorazowa jest przyznawana do wysokości 150% najniższej emerytury, przy czym pomoc przeznaczona na pokrycie kosztów zakupu wyrobów medycznych jest przyznawana do wysokości 350% najniższej emerytury, a na dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do rodzaju niepełnosprawności jest przyznawana do wysokości 450% najniższej emerytury.”;

- 3) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Pomoc pieniężna jednorazowa jest przyznawana nie częściej niż 2 razy w roku kalendarzowym.”.

Art. 10. W ustawie z dnia 14 sierpnia 2020 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1936–1956 (Dz. U. poz. 1428) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w tytule ustawy ogólne określenie przedmiotu ustawy otrzymuje brzmienie:
„o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich”;
- 2) art. 1 otrzymuje brzmienie:
„Art. 1. Ustawa określa zasady, wysokość oraz tryb przyznawania świadczenia pieniężnego osobom zesłanym lub deportowanym przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, zwanego dalej „świadczeniem pieniężnym”.”;
- 3) w art. 4 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Świadczenie pieniężne jest przyznawane jednorazowo w wysokości 200 zł za każdy miesiąc okresu podlegania represjom, o których mowa w art. 2 pkt 1, potwierdzonego decyzją Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, o której mowa w art. 2 pkt 1.”.

Art. 11. 1. Ubezpieczonym, którzy udowodnili okres, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8 i 10 oraz ust. 2 pkt 6a, 6b i 8 ustawy zmienianej w art. 7, podstawę wymiaru kapitału początkowego, o której mowa w art. 174 ust. 3 tej ustawy, ustala się w sposób określony w ust. 2, o ile jest to dla nich korzystniejsze od ustalenia tej podstawy na zasadach ogólnych, przewidzianych dla pozostałych ubezpieczonych.

2. Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, o której mowa w art. 174 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 7, obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony przynajmniej za część tego roku legitymuje się okresem, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8 i 10 oraz ust. 2 pkt 6a, 6b i 8 ustawy zmienianej w art. 7, za podstawę wymiaru składek, o której mowa w art. 15 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 7, przyjmuje się w tym roku kwotę przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 4 pkt 9 tej ustawy, proporcjonalnie do okresu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8 i 10 oraz ust. 2 pkt 6a, 6b i 8 tej ustawy.

Art. 12. Przepis art. 11 stosuje się odpowiednio do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli do podstawy wymiaru emerytury lub renty został wskazany okres, w którym ubezpieczony legitymuje się okresem, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8 i 10 oraz ust. 2 pkt 6a, 6b i 8 ustawy zmienianej w art. 7.

Art. 13. Ubezpieczonym, którym ustalono kapitał początkowy, wysokość emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy przed dniem 1 czerwca 2021 r., ponownego ustalenia kapitału początkowego, wysokości emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy z uwzględnieniem przepisów zmienianych w art. 7, a także z uwzględnieniem art. 11 i art. 12 dokonuje się na ich wniosek, o ile jest to dla nich korzystniejsze.

Art. 14. Przepisy art. 11–13 stosuje się odpowiednio do rent rodzinnych po ubezpieczonych, którzy legitymują się okresem, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8 i 10 oraz ust. 2 pkt 6a, 6b i 8 ustawy zmienianej w art. 7.

Art. 15. 1. Emerytura lub renta w wysokości ustalonej zgodnie z art. 11–14 przysługuje od miesiąca zgłoszenia wniosku, nie wcześniej niż od dnia 1 czerwca 2021 r.

2. Decyzję w sprawie ponownego ustalenia kapitału początkowego, ponownego ustalenia wysokości emerytury, w tym również emerytury obliczonej z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego, oraz decyzję w sprawie ponownego ustalenia wysokości renty z tytułu niezdolności do pracy lub renty rodzinnej organ rentowy wydaje w ciągu 30 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

Art. 16. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 11–15, które wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2021 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*